

Драги уметници,

Наслов овогодишње изложбе Мале графике „Кућа графике - отисак места“ инициран је великом променом која нас очекује следеће године. Наиме, Мала графика 2017-2018. је највероватније последња која ће се одржати на познатој адреси Обилићев венац, кућни број 27. Уверени смо да ће и на новој адреси овај значајан културни центар наставити неговање добре уметничке праксе, као и мале графичке форме.

Видљиво деловање овог духовног и физичког простора - ауторско дело генерација уметника/критичара/новинара/пријатеља чији је ентеријер рад архитекте Пеђе Ристића - идентитетски је важан за Графички колектив и његово деценијско деловање. Освртом на његово значење и значај на колективном и личном нивоу, желимо да на изванредан начин успоставимо, обновимо и одржимо меморију овог јединственог уметничког топоса. Од свог оснивања, Графички колектив је препознатљив као место сусрета и умрежавања различитих генерација, окупљања и размене идеја. Пружајући подршку новим нараштајима, уз ослонац и искуство бројних професора и водећих графичара уметничке сцене, уз вашу помоћ и учешће, континуирано афирмишемо уметничку графику и друге облике визуелне уметности. Овакве програмске концепте потврђује и изложба Мале графике, која неговањем традиције и подстицањем нових тенденција оставља простора за различите уметничке изразе.

Овом приликом вас позивамо да у форми кратког писма, напишете шта за вас представља Графички колектив. Исто тако, на који начин на персоналном нивоу препознајете његов значај и удео у вашем уметничком раду и формирању, као и на плану савремене уметничке продукције? Такође, шта за вас значи ова традиционална децембарска изложба, својеврстан празник мале графичке форме, и на који начин видите њен значај?

Надамо се да ће ваша размишљања, утисци и цртице о Графичком колективу, посебно о предстојећој изложби, допринети овогодишњем издању Мале графике.

Срдачан поздрав,
Љиљана Ђинкул, ваш кустос

Београд, 15. новембар 2017.

ГК у мом Ж.

Само неки још увек знају колико је и да је 1996/ 97. ратна и сирота била та у којој се слабо имало за појести, за обући, за живети. Кордон у Коларчевој, митинзи наши и њихови, као и полуделе прославе Нове и Српске Нове године ми остају у сећању, Кључеви од Графичког су ми помогли да побегнем од полиције која ме је јурила са пендрецима, а који минут касније да спасим и неколико других момака који су бежали од специјалаца. Погасили светла и чучнули иза зида до фиока. Били су ми вечно захвални. Захвални ГК-у што је на том месту.

Мала графика се тада продавала лудо. Људи су куповали као да им је преко потребна за опстанак. Мојих једанаест и по месеци у Колективу остају ми у сећању као много првих ствари које су ми се десиле. Први Грифон који сам постављао, први пут превише радова за Малу графику, Мајску такође. Неколико пута се исекао на стакло, али и упознао скоро све графичаре који су за мене до тад били легенде из каталога.

Године 2018. ће бити тачно двадесет година како излажем на изложби Мале графике у Графичком колективу. Кнедла у грлу говори ми да у питању јесте последња изложба у том простору који је, за мене, оличење графичке уметности. Да није тог конкурса, графике у том формату не бих ни радио. Сваке године одштапам бар две за ту изложбу; толико их се накупило да сам се надао да ћу у некој од наредних година приредити и самосталну изложбу Мале графике у простору Графичког колектива.

Бојан Оташевић

Данас сам добила мејл са информацијом да је ово последња изложба Мале графике у садашњем простору Графичког колектива. Некако утешно звучи овај део у овом простору јер, помислих, није битан простор, битни су људи који тај простор чине. Опет, зауставила сам се над том реченицом, као оно кад се присећаш у секунди свега што ти се десило у животу, тако су ми пројуриле све слике из Графичког колектива: мирних тренутака у неким другим графичким световима, осмеха и честитања са отварања изложби, цвећа, мириса лаванде, а онда и треме са одбране неких магистарских радова, фрке око постављања изложби, туге око скидања... сетила сам се и поклона који је,

тек рођени Гвозден, добио од Љиље и тако постао члан ове графичарске заједнице. Све се то дешавало у центру овог нашег малог града, у центру нашег графичарског света, који су основали и градили наши професори, инспиришући нас својим ентузијазмом и енергијом. Е онда, кад све те слике пројуре, схватим да неких од тих људи више нема, да су они остали у тим сликама у том простору, забележени и с поносом запамћени. Невероватно је помислити да нама важних дешавања, изложби, разговора, и свих тих тренутака, у том простору неће бити, и да ће неко све те наше слике, енергије, поруке, инспирације, идеје... само прекречити и заборавити.

Оливера Батајић Сретеновић

„Мораш да одеш на једно место. Посебно место. У галерију Графички колектив у Београду. Лако ћеш је пронаћи. Обилићев венац, на углу, наспрам Мажестика“, рекао ми је професор у Уметничкој школи у Нишу, препознавши како се снажно, младалачки заљубљујем у графику. Била је 1994. година. Мени је било седамнаест. Крајем децембра, почетком зимског распуста, допутовала сам у Београд. Пронашла галерију, лако; крочила по први пут на посебно место. У току је била изложба Мала графика. Понела сам натраг прегршт каталога и осећај среће.

Касније, другом половином деведесетих, током студирања на Факултету ликовних уметности, редовно сам посећивала изложбе у Графичком. Враћала сам се због графике, високе професионалности галерије, али и својеврсног доживљаја тоpline. Гледала, размишљала, осећала, учила. Љубав према графици се продубљивала и сазревала. Радовала сам се посебно изложбама мале графике, мноштву различитих светова на једном месту. Посебном месту.

Крај 2000. године, постдипломске студије. Предала сам три акватинте на конкурс. Моје прво учешће на великој изложби у Београду, на Малој графици! Уследила су учешћа и на Мајским изложбама, и – прва самостална изложба графика 2007. Десиле су се и Откупне награде на Малој графици 2007. и 2009. године. Догодило се, што је и важније, мноштво лепих и драгоцених тренутака, идеја, сусрета. Спознала сам да онај доживљај топлог простора, уз аутентичан ентеријер, постоји захваљујући људима и духу места.

Сада, 2017. године, исправљањем једне неправде, начињена је друга, немерљива и ненадокнадива. Верујем да ће, упркос свему што нам се догађа, Графички колектив током изложбе Мала графика бити најтоплије место у Београду. Остаје нада да ће и место на коме буде изложба у децембру 2018, бити ново место духа. И душе. Топло и посебно.

Катарина Алемпијевић

Моје прво јавно излагање је било 1994. године на II међународној изложби Мале графике баш у галерији Графички колектив. Током сарадње са Колективом више од двадесет година имала сам три самосталне изложбе и учешће на бројним изборима Мале графике и Мајским изложбама графике. Овај култни простор, својствен по својој архитектонској јединствености, динамичним и разуђеним површинама, људима у њему, уметницима који се ту окупљају и излажу, кустосу Љиљани Ћинкул - тај целокупан амбијент итекако је утицао на формирање мог уметничког израза и сведок је мог развоја и присуства на савременој ликовној сцени. Од мојих студентских дана, рођења деце, читав један живот је добрим делом био везан за овај простор. И данас са истом тремом и неизвесношћу конкуришем и чекам резултате конкурса. Графички колектив је специјализована институција која је током деценија изградила систем вредности, поставила стандарде и постала ауторитет за утемељење и вредновање медија графике у националним и интернационалним оквирима. Изложба Мале графике је јединствена због великог броја различитих уметничких израза и рукописа у лимитираном формату, афирмацији младих графичара, приступачним ценама и радости коју пружа љубитељима графичке уметности. Несхватљиво је да је ово задња изложба Мале графике у овом простору. Више ни овај ћошак ни део Обилићевог венца неће бити исти без галерије Графичког колектива у њему. Време је да преиспитамо шта је оно што остављамо будућим генерацијама ако се системски занемарују културне и историјске вредности чији део је и Графички колектив.

Јелена Јоцић

Графички колектив који је колоквијално постао „Колектив“, како по старом београдском обичају свему дајемо надимак и он постаје жаргон, у овом случају уметнички и графички, је управо то, колектив. Место је окупљања разних генерација уметника, наставника и студената уметничких факултета и школа, љубитеља уметности, критичара.

У мојој личној историји довољно је рећи да сам прву самосталну изложбу, поред још две каснијих година у истој галерији, одржао у Колективу, 1993, а прва групна изложба на којој сам учествовао као студент четврте године Факултета ликовних уметности била је такође на Обилићевом венцу 27, Изложба графике малог формата 1989.

Место, које је по оснивању, по речима старијих колега, било стециште разноврсног београдског интелектуалног света остаће симбол овдашње али и светске културне баштине. Последњу изложбу Мале графике у овом простору доживљавам и као иницијални импулс за нови почетак и наставак историје Колектива; пламен одржавања жара за уметност графике предајемо долазећим генерацијама.

Александар Младеновић Лека

Право па лево, изнад радијатора, међу осталим графикама, под стаклом био је изложен један мали Бланушин акт, сува игла. Биле су деведесете, ја сам била студенткиња и нисам ни помишљала да бих могла да га купим, али понела сам га у себи и временом је попримио димензије Пикасове “Гернике”. Када вам кажу да неко кога волите умире, не можете одмах да схватите како ће свет изгледати без њега. Проћи ћете све оне фазе суочавања са болом, од неверице преко беса до ћутања. Ми сада ћутимо. Седимо на столицама са три ноге и правимо се да је све у реду, мада знамо да не само да ћошак преко пута “Мажестика” више никада неће бити онај стари, већ и да ће са Галеријом “Графички колектив” неповратно нестати важан део нашег (колективног) идентитета. Биће нам потребно спомен обележје, мала табла на којој ће писати “На овом месту се од 1949. до 2018. налазила Галерија ‘Графички колектив’”. Ту ћемо долазити да уобличио неистинито и покушамо да испричамо деци зашто смо дозволили да нам још једном идеологија побрка

лончиће. Колико год да “Графички” чине велике идеје које су га неоспорно учиниле оним што јесте, пре свега концепт бескомпромисног поштовања уметника и уважавања његовог права да ствара према сопственој савести, он је и место. Атмосфера, мирис, енергија простора и патина времена нису пресељиви. Када буде “пала киша следеће јесени”, више нећемо имати где да се “склонимо”. А шта смо предузели?

Маја Симић

Будућност графике у Србији се везује за живот и континуитет Графичког колектива само ако се наставе и прошире његове програмске активности. Предлажем да се у овој матици уметника покрене отворени графички атеље у коме би љубитељи графике могли уживо да учествују у процесу настанка уметничке графике... И новогодишње изложбе Мале графике веома су значајне јер дају увид у пресек стања у модерној графици, а наградама се подстичу ствараоци.

Будимир Димитријевић

Хвала Вам за то што сте током низа година организовали велики број самосталних изложби великих мајстора графике... Графички колектив је био на изузетном месту у граду и надамо се да ће и убудуће на новој локацији имати своју верну публику... Срећно...И у новом простору...

Маја Марковић

Задовољство је било учествовати на Малој графици 2012. год. Иако сликарка по струци и опредељењу, једно време ме је заинтриговало играње са дрворезом на ручно прављеном папиру. Пријавила сам се на конкурс иако ми је било много тешко да изведем тражени тираж због природе радова. Примљена сам на конкурс, мој рад је био видно изложен и савршено урамљен. Касније сам сазнала да је лично госпођа Љиљана Ђинкул урамила мој рад. Препоносна и презахвална целом тиму Графичког колектива, и младићу галеристи с којим сам имала

леп контакт, јер су се моје графике скоро све продале. Ово је био изазов за мене и мада нисам наставила да излажем графику и даље се у свом раду дружим са дрветом и ручно прављеним папиром.

Концепт Мале графике треба неговати, јер, попут малог цртежа, сматрам тај формат најинтимнијим и најискренијим.

Марија Ђурић

Верујем да смо се сви грчевито надали да ће Графички колектив устоличити своје место на урбаном ћошку Венца који ће без црне коцке утонути у безличност. Најлепше успомене нећемо поделити са својом децом, јер је болна глупост људска пркосно вечна. Будите поносни јер сте овом граду у времену неком дали лепоту која је увек неухватљива.

Хвала вам пуно за есенцију духа.

Јана Илић

Дуги низ година, тачније од свог детињства, посећујем Графички колектив и то представља веома важан сегмент мог живота, и у личном, и у професионалном развоју. Љубав према уметности развила сам поред мајке која је студирала историју уметности и са њом сам почела да посећујем ову галерију. Оно што волим у овом простору је осећај да је време стало и очувана атмосфера коју сам доживела као дете. Уметници и радови се стално мењају, али Дух ове заједнице у овом простору је стално исти. То је нешто што сваки велики град треба да поседује и негује.

Нужно је да се прилагођавамо сталним променама без претераног везивања за прошлост и живота у њој, али је добро градити и одржавати традиционалне вредности, нарочито ако ту вредност препозна и прихвати критика и публика. У том контексту је незаменљива локација на којој се Графички колектив налази већ више деценија.

Ипак се надам да промена локације може донети и нешто добро, а да ће ове околности отворити пут ка новим и комуникативним програмима; верујемо у јединствени Дух Колектива који ће се задржати на којој год се локацији налазио.

Изложба Мале графике је јединствена прилика за промовисање рада уметника и могућности њиховог неспутаног изражавања.

Период у коме се изложба одржава има и мотивациони карактер, да се у Нову годину уђе са новим идејама и личним, пажљиво одабраним поклоном за предстојеће празнике.

Желим да се захвалим Колективу што ми је пружена прилика да по први пут учествујем на оваквој изложби која за мене представља велику част и задовољство.

Анђела Пантић

Током мог живота у Паризу, блиска пријатељица, кинескиња из Пекинга, покушала је да ми разјасни како је један од типичних појмова западне културе, у њеној култури парадокс. У кинеском језику постоји реч која ТО тачно описује а она је мислила да у Европи прецизан термин не постоји. А постоји реч, апсолутно адекватна за опис ТОГ појма у пуном смислу његовог значења. Реч ми је описала као "жал за прошлошћу". Објаснио сам јој да у латинско-германско-словенским језицима постоји прецизна реч: НОСТАЛГИЈА. Још је додала: "Знаш, код нас у Кини, прву ствар коју нас уче одмалена је да су сва људска осећања за битисање неопходна осим носталгије. А то је зато што оно што се догодило променити не можеш и цаба ти је да око тога лупаш главу."

Графички колектив.

Можда је ово моје пристрасно и необјективно мишљење, али нека.

Ако у историји Београда, Србије и бивше СФРЈ после другог светског рата, постоји и једна културна институција, која је остала у свим аспектима доследна себи, онда је то галерија Гафичког колектива. Од 1949. године је можда и било ситних пропуста али су они небитни у односу на квалитет који је до дана данашњег виђен на свакој изложби овде постављеној.

Мајска изложба и изложба Мале графике за сваку нову годину су постале традиција

и биће. То је величина једне уметности у једном простору. А посебно изложба Мале графике. На изложби Мале графике, може свако према "дубини свога џепа" и за свакога, према афинитетима његовим, да купи оно што французи зову "CADEAU INTELLIGENT". На српском се може рећи СВРСИ-СХОДАН ПОКЛОН или КОРИСТАН ПОКЛОН.

Графика, иако има тираж, свака је јединствена. Сваки уметник је посебан на свој начин. И најважније, годинама, они који примају овај поклон и сами постају колекционари. Графика је више од поклона, то је уметност која се оставља у наследство.

Ништа није случајно па ни овај прелазак у нови простор. Они који Графички колектив познају, од 2018. године говориће о ћошку на Обилићевом венцу, где се кондензовала уметничка и културна историја. Заједно са вишедеценијском традицијом она је база за креирање нових програма. Нема носталгије. Запамћено је све добро. Простор је "само" простор, па макар био и култни, ипак га чине људи, графике и дела у њему. Идемо даље!

Душан Новаковић